

Posudek vedoucího bakalářské práce „Avantgarda a neo-avantgarda v teorii Petera Bürgera, Benjamin Buchloha a Hala Fostera“ Markéty Jonášové

Vypracoval: Mgr. Jakub Stejskal, Ph.D.

Bakalářská práce kolegyně Jonášové se zabývá tématem interpretace poválečných směrů v západním galerijním umění, které se vracely (nebo zdály vracet) k odkazu meziválečných radikálních avantgard, především dadaismu a konstruktivismu, a to v kontextu kritické teorie, do kterého téma zasadil Peter Bürger ve své *Teorii avantgardy*. Jonášová se zhostila nelehkého úkolu bravurně a výsledkem je dle mého nadprůměrná bakalářská práce. Její úkol charakterizují jako nelehký, protože kritická teorie Frankfurtské školy v žádné ze svých podob, natož pak v té adornovské, ke které má Bürger blízko, nepředstavuje snadné čtení a předpokládá od svých čtenářek a čtenářů zběhlost v odkazu německé klasické filozofie, marxismu a psychoanalýzy. Ke cti Jonášové je potřeba říci, že se nespokojila pouze s výkladem zkoumaných textů, ale dovysvětluje právě i klíčové termíny, se kterými Bürger a jeho kritici Buchloh a Foster operují. Dalším kladem je i schopnost Jonášové držet distanci od vykládaných koncepcí a, jak ukazuje stručný ale výstižný závěr, zaujmout také nuancovaný názor k interpretované látce. To vše je dle mého potřeba ocenit zvláště vzhledem k tomu, že téma práce nepatří do kurikula přednášek na Katedře estetiky. Práce byla průběžně konzultována (i když v průběhu jednoho, intenzivního měsíce...), Jonášová reagovala příkladně na mé připomínky, takže pro mě je obtížné nalézt něco ke kritice. Tuto nevděčnou úlohu raději nechám na oponentovi.

Ale pokud bych měl přeci něco zmínit, pak mi chybělo vyjádření autorky k Bürgerově reakci na Fosterovu kritiku, kterou shrnuje na s. 31. Bürger mimo jiné poukazuje na problematičnost aplikace freudovských popisů primárních, tedy nevědomých procesů jako *Nachträglichkeit* na kolektivní programní aktivity. Anachroničnost spojená s opožděnou akcí, kdy něco v minulosti nevpuštěného do vědomí, se tam dostává v důsledku pozdější události, je sice efektní nástroj pro popírání historicistních výkladů lineárního toku dějin, ale zároveň předpokládá jakési homogenní sociální nevědomí institucí, kde může docházet k procesům, které Freud popisoval na případech jednotlivců, což je přitažlivá, leč kontroverzní myšlenka.

Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

V Lovišti, 3. 9. 2014,

Mgr. Jakub Stejskal, Ph.D.